

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 28. avgust 2014

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ E
2	♦ A
3	♦ D
4	♦ D
5	♦ D
6	♦ B
7	♦ E
8	♦ E
9	♦ D
10	♦ C

Naloga	Odgovor
11	♦ E
12	♦ D
13	♦ C
14	♦ A
15	♦ C
16	♦ B
17	♦ C
18	♦ B
19	♦ C
20	♦ D

Naloga	Odgovor
21	♦ B
22	♦ E
23	♦ D
24	♦ B
25	♦ B
26	♦ A
27	♦ D
28	♦ C
29	♦ A
30	♦ E

Naloga	Odgovor
31	♦ D
32	♦ E
33	♦ C
34	♦ B
35	♦ B
36	♦ C
37	♦ B
38	♦ A
39	♦ D
40	♦ C

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 40 točk

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Premica cene

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila																					
1.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Premica cene prikazuje maksimalne možnosti nakupa dveh dobrin ob danem denarnem dohodku in danih cenah teh dobrin. 		Za opredelitev, ki vsebuje podčrtano 1 točka, za navedbo celotne opredelitve 2 točki.																					
1.2	1	eden od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ to je tista kombinacija nakupa dobrin, ki nam predstavlja največje skupno zadovoljstvo ♦ kadar so razmerja MU in P za vse dobrine enaka 	$\frac{MU_1}{P_1} = \frac{MU_2}{P_2} = \dots = \frac{MU_n}{P_n}$	Dodatna navodila																					
1.3	1	<table border="1"> <thead> <tr> <th>kombinacija</th> <th>A</th> <th>B</th> <th>C</th> <th>D</th> <th>E</th> <th>F</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>obleka</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>maliča</td> <td>20</td> <td>16</td> <td>12</td> <td>8</td> <td>4</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	kombinacija	A	B	C	D	E	F	obleka	0	1	2	3	4	5	maliča	20	16	12	8	4	0		Za pravilno izpolnjeno preglednico 1 točka.
kombinacija	A	B	C	D	E	F																			
obleka	0	1	2	3	4	5																			
maliča	20	16	12	8	4	0																			
1				Za pravilno sliko 1 točka.																					
1		<ul style="list-style-type: none"> ♦ alternativni (oportunitetni) strošek ♦ 0,25 enote 																							
Skupaj	4																								

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.4	1			Za pravilno vrisan premik premice 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.5	1	<p>♦ Sprememba potreb ne vpliva na spremembo potrošnih možnosti, saj so druge objektivne omejitve (denarna sredstva, cene) nespremenjene.</p>		Za smiselno pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
1.6	1	<p>♦ Spremenili sta se ceni. Cena obleke se je zvišala, cena malic pa se je znižala.</p>		Za pravilni navedbi spremembe cen obeh dobrin 1 točka.

2. naloga: Stroški

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Neodvisni od obsega proizvodnje so stalni (fiksni) stroški. Primer: najemnina, zavarovalna premija, stroški ogrevanja, amortizacija, plače delavcev v upravi ... ♦ Odvisni od obsega proizvodnje so spremenljivi (variabilni) stroški. Primer: stroški porabe materiala, stroški porabe elektrike za pogon strojev, plače proizvodnih delavcev ... 		<p>Za pravilno rešitev in en primer 1 točka.</p> <p>Za samo naštetih obe vrsti stroškov (brez primerov) 1 točka.</p> <p>Za pravilno navedena primera stroškov 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
2.2	1	<p>eden od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ mejni (marginalni) stroški so tisti, ki nastanejo zaradi proizvodnje dodatne enote ♦ so prirast celotnih stroškov, če povečamo proizvodnjo za eno enoto 		<p>Za pravilno opredelitev 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila																																										
2.3	3	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Količina (Q)</th> <th>Stalni stroški (FC)</th> <th>Celotni stroški (TC)</th> <th>Spremenljivi stroški (VC)</th> <th>Mejni stroški (MC)</th> <th>Povprečni stroški (AC)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>200</td> <td>200</td> <td>0</td> <td>/</td> <td>/</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>200</td> <td>250</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>250</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>200</td> <td>290</td> <td>90</td> <td>40</td> <td>145</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>200</td> <td>351</td> <td>151</td> <td>61</td> <td>117</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>200</td> <td>440</td> <td>240</td> <td>89</td> <td>110</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>200</td> <td>570</td> <td>370</td> <td>130</td> <td>114</td> </tr> </tbody> </table>	Količina (Q)	Stalni stroški (FC)	Celotni stroški (TC)	Spremenljivi stroški (VC)	Mejni stroški (MC)	Povprečni stroški (AC)	0	200	200	0	/	/	1	200	250	50	50	250	2	200	290	90	40	145	3	200	351	151	61	117	4	200	440	240	89	110	5	200	570	370	130	114		<p>Za šest ali pet pravilno vpisanih podatkov v enem stolpcu 1 točka.</p> <p>Za štiri ali manj pravilno vpisanih podatkov 0 točk.</p>
Količina (Q)	Stalni stroški (FC)	Celotni stroški (TC)	Spremenljivi stroški (VC)	Mejni stroški (MC)	Povprečni stroški (AC)																																									
0	200	200	0	/	/																																									
1	200	250	50	50	250																																									
2	200	290	90	40	145																																									
3	200	351	151	61	117																																									
4	200	440	240	89	110																																									
5	200	570	370	130	114																																									
	2	<p>♦ O disekonomiji obsega govorimo takrat, ko nam zaradi povečevanja proizvodnje začnejo povprečni stroški naraščati.</p> <p>♦ Disekonomija obsega se pojavi pri količini 5.</p>		<p>Za smiselno pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.</p> <p>Za pravilno ugotovitev 1 točka.</p>																																										
Skupaj	5																																													

Vpr.	Točke	Rešitev					Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
		Količina (Q)	Celotni stroški (TC) v evrih	Celotni prihodek (TR) v evrih	Dobiček (+) / izguba (-) v evrih			
2.4	1	0	200	0	-200		Za vse pravilne izračune 1 točka.	
		1	250	200	-50			
		2	290	400	110			
		3	351	600	249			
		4	440	800	360			
		5	570	1000	430			
	1	♦ 200						
Skupaj	2							

3. naloga: Tržno ravnotežje

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.1	1	<ul style="list-style-type: none"> Tržno ravnotežje je točka, kjer se težnje proizvajalcev (ponudnikov), da ponudijo pri ceni P količino Q, izenačijo s težnjami kupcev, da pri tej ceni kupijo isto količino. 	<ul style="list-style-type: none"> obseg ponudbe = obseg povpraševanja 	Za smiselno opredelitev 1 točka.
3.2	1	<ul style="list-style-type: none"> težnja povpraševalca: kupiti po čim nižji ceni težnja ponudnika: prodati po čim višji ceni 	<ul style="list-style-type: none"> za povpraševalca: maksimirati zadovoljitev potreb za ponudnika: maksimirati dobiček 	Za oba opisa 1 točka.
3.3	1	<ul style="list-style-type: none"> Obseg ponudbe je večji od obsega povpraševanja, imamo presežno ponudbo. 	znižanje cene	Za vsako pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> Ponudniki si konkurirajo tako, da znižujejo ceno. 		
Skupaj	2			
3.4	1			Za obe pravilno vrisani tudi neoznačeni krivulji 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ravnotežna cena: 1,00 ravnotežna količina: 270 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.5	1			Za pravilno označeno presežno povpraševanje 1 točka.
	1	<p>♦ Pride do <u>tekmovanja med povpraševalci</u>, ki si konkurirajo z dvigom cene.</p>		Za pojasnilo, ki vključuje podčrtano, 1 točka.
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
3.6	1			Za premik krivulje ponudbe v levo 1 točka.
	1	<p>♦ Ravnotežna cena se zviša, ravnotežna količina se zmanjša.</p>		Za pojasnilo 1 točka.
Skupaj	2			

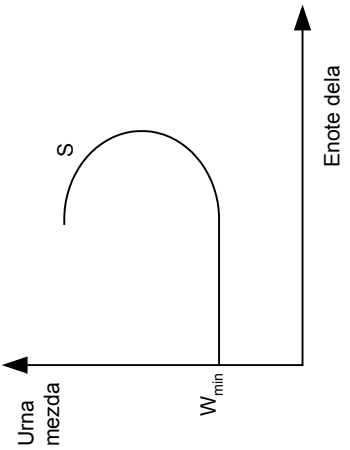
4. naloga: Mezda

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.1	1	♦ kot proizvodni strošek za podjetje		Za vsako pojasnilo 1 točka.
	1	♦ kot dejavnik kupne moči prebivalstva		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.2	1	♦ časovna mezda: znesek mezde je določen po času, ki ga delavec prebije v podjetju		Za vsak naveden in opisan način, ki vključuje podčrtano, 1 točka. Če kandidat načine samo navede ali samo pojasni, dobi za dve navedbi ali dve pojasnili 1 točko.
	1	♦ kosovna ali mezda na akord: znesek mezde je določen na podlagi količine proizvodov, ki jih naredi delavec		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.3	1	♦ Izračun: $\text{indeks nom. mezde} = \frac{1.050 * 100}{1.000} = 105$ $\text{indeks realne mezde} = \frac{105 * 100}{101,9} = 103,04$	Kandidat lahko računa tudi s koeficienti.	Za ustrezen izračun rasti realne mezde in rezultat 2 točki. Če kandidat izračuna samo rast nominalne mezde, 1 točka.
	1	♦ Rezultat: zvišanje za 3,04 %		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.4	2	♦ osnovna mezda ♦ individualna in/ali skupinska spodbuda ♦ udeležba v dobičku ♦ razne ugodnosti		Za tri ali štiri pravilne navedbe 2 točki. Za eno ali dve pravilni navedbi 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
4.5	1			Za pravilno vrisano in označeno krivuljo 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ absolutno elastična: država določi minimalno mezdo in pod njo delavci ne bodo delali ♦ normalno rastoča: delavci so pri višjih mezdah pripravljeni več delati ♦ nazaj ukrivljena: delavci kljub višjim mezdam ne želijo delati več, ker jim več pomeni prosti čas 		Za vsaj enega od smiselno pojasnjenih razlogov 1 točka.
Skupaj	2			

5. naloga: Delniška družba

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.1	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ skupščini ♦ vloženega kapitala ♦ dividenda ♦ nizki ♦ dolžniški/netvegani ♦ lastniški/tvegani 		<p>Za pet ali šest pravih navedb 3 točke.</p> <p>Za tri ali štiri 2 točki.</p> <p>Za eno ali dve 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.2	1	♦ kontrolni sveženj/paket		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.3	1	♦ Izračun: $\frac{\text{dobiček} * 100}{\text{kapital}} = \frac{6.000.000}{80.000.000} * 100 = 7,5$		
	1	♦ Rezultat: 7,5 %		
	1	♦ 2.000.000		Za oba pravilna vpisa 1 točka.
	1	♦ 1.000.000		
	1	♦ 62,50		
Skupaj	4			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
5.4	2	<p>Delniška družba omogoča Petru:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ zmanjšanje oziroma <u>razpršitev tveganja</u>, saj razporedi lastnik kapitala svoj kapital v delnice več podjetij, drugače od individualnega podjetnika, ki ima svoj kapital običajno le v enem podjetju, ♦ <u>razporeditev kapitala</u> v več delniških družb, tako da <u>pridobi nadzor</u> nad veliko večjim kapitalom, ♦ <u>razporeditev funkcij</u> na lastninsko funkcijo (delničarji) in produktivno funkcijo (menedžerji), ♦ <u>laže zbere večji kapital</u>, saj lahko združuje denarna sredstva večjega števila investitorjev. 		<p>Za navedbo in smiselno pojasnilo vsake prednosti 1 točka.</p> <p>Če kandidat prednosti samo navaja, dobi za obe navedbi 1 točko.</p>

6. naloga: Institucionalna struktura in fiskalna politika

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ parlament ♦ državni svet ♦ izvršilne ♦ računsko sodišče 		<p>Za tri ali štiri pravilne navedbe 2 točki. Za eno ali dve pravilni navedbi 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila										
6.2	2	<p>Javnofinančni prihodki</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">1. Davčni prihodki</td> <td>Javnofinančni odhodki</td> </tr> <tr> <td>2. Nedavčni prihodki</td> <td>1. Tekoči odhodki</td> </tr> <tr> <td>3. Kapitalski prihodki</td> <td>2. Tekoči transferji</td> </tr> <tr> <td>4. Prejete donacije iz domačih in tujih virov</td> <td>3. Investicijski odhodki</td> </tr> <tr> <td>5. Transferni prihodki</td> <td>4. Investicijski transferji</td> </tr> </table>	1. Davčni prihodki	Javnofinančni odhodki	2. Nedavčni prihodki	1. Tekoči odhodki	3. Kapitalski prihodki	2. Tekoči transferji	4. Prejete donacije iz domačih in tujih virov	3. Investicijski odhodki	5. Transferni prihodki	4. Investicijski transferji		<p>Za tri ali štiri pravilne navedbe 2 točki. Za eno ali dve pravilni navedbi 1 točka.</p>
1. Davčni prihodki	Javnofinančni odhodki													
2. Nedavčni prihodki	1. Tekoči odhodki													
3. Kapitalski prihodki	2. Tekoči transferji													
4. Prejete donacije iz domačih in tujih virov	3. Investicijski odhodki													
5. Transferni prihodki	4. Investicijski transferji													
	1	♦ Tekoči prihodki so <u>najzanesljivejši</u> in <u>najstabilnejši</u> vir financiranja javne porabe in predstavljajo 98 % vseh javnofinančnih prihodkov.		<p>Za pojasnilo, ki vključuje vsaj eno od podčrtanih navedb in oceno deleža (med 95 in 99 odstotkov), 1 točka.</p>										
Skupaj	3													

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.3	2	♦ Država financira <u>javne dobrine</u> in druge storitve, ki jih <u>ni mogoče zagotoviti tržno</u> . Ker gre za <u>nedonosne dejavnosti</u> , proizvodnja za zasebni sektor ni zanimiva. Država jih financira s subvencijami zasebnim podjetjem ali tako, da je delno ali v celoti <u>država lastnica podjetja</u> (javna podjetja).		<p>Za pojasnilo, ki vključuje štiri ali pet podčrtanih navedb, 2 točki. Za dve ali tri navedbe 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.4	1	♦ Slika prikazuje dohodninsko lestvico.		
	2	♦ Prerazdelitvena funkcija fiskalne politike izhaja iz skrbi za enakomernišo porazdelitev dohodka in bogastva. Prerazdelitvena funkcija fiskalne politike se kaže s <u>progressivno obdavčitvijo dohodkov</u> (ali: davčna stopnja je najnižja v prvem razredu dohodninske lestvice, v vsakem naslednjem razredu je nekoliko višja).		<p>Za pojasnilo, ki vključuje dve ali tri podčrtane navedbe, 2 točki. Za eno navedbo 1 točka.</p>
Skupaj	3			